

Tak rozkwitła Łódź przemysłowa! Rocznica podpisania umowy zgierskiej

30.03.2022 15:17 Patryk Waclawiak / BAM

kategoria: **Aktualności**

Łódź w historii

3 Maja

Tożsamość i tradycja

Początek Łodzi przemysłowej datuje się na 18 września 1820 roku, kiedy to z inicjatywy Rajmunda Rembienińskiego niewielkie wtedy miasteczko zostało wymienione wśród przyszłych osad fabrycznych w zarządzeniu namiestnika Królestwa Polskiego. Jednak dopiero pół roku później sprawa ruszyła z miejsca.

Od ulicy drewnianych domów tkaczy, po wielkie murowane posiadła fabryczne - Łódzki Park Kultury Miejskiej w Centralnym Muzeum Włókiennictwa w Łodzi (fot. Patryk Waclawiak)

30 marca 1821 roku podpisana została tzw. umowa zgierska o osadnictwie fabrycznym w Zgierzu i Łodzi – dokument, który regulował zasady osiedlania się sukienników, tkaczy i prządaków w nowo wytypowanych osadach fabrycznych. Od tego momentu do Łodzi zaczęli stopniowo przyjeżdżać nowi osadnicy, zaczęły funkcjonować pierwsze manufaktury, a do miasta włączono rozleglejsze tereny objęte nowymi regulacjami.

Porozumienia zgierskie określały zakres obowiązków rządu i mieszkańców, a także szereg przywilejów dla nowych osadników przyjeżdżających do Królestwa Polskiego. W mieście takim jak Łódź, zagraniczni rękodzielnicy z odpowiednim fachem mogli otrzymać place pod budowę domu i ogrody o powierzchni 1,5 morgi (ok. 7,5 tys. m kw.). Możliwe było uzyskanie także parceli z gotowym, typowym domem lub pustej działki pod zabudowę. Wszelkie opłaty dla nowo przybyłych były odraczane na 6 lat. Osadnicy korzystali z taniej cegły i darmowego drewna. Przysługiwało im także wiele innych ulg i przywilejów.

Umowa zgierska i idąca za nią zachęta do osiedlania się osadników, zrodziły potrzebę uregulowania nowych terenów miejskich. W tym samym roku ukończony został już tzw. trakt piotrkowski z Łęczycy do Piotrkowa, który stał się osią rozwijającego się miasta i szybko został przekształcony w główną ulicę Piotrkowską. W latach 1821-23 przeprowadzano regulacje terenów na południe od Starego Miasta, wzdłuż traktu Piotrkowskiego, tworząc osadę sukienniczą Nowe Miasto. Jej centralnym punktem stał się ośmioboczny Nowy Rynek (obecnie plac Wolności). Wytyczono tu 202 parcele budowlane dla sukienników, w kwartałach przylegających do rynku. Zaledwie 3 lata po podpisaniu umowy w Zgierzu, w 1824 r. opracowany został plan urządzenia kolejnej osady na południe od Nowego Miasta. Tym razem

była to osada Iniarsko-bawełniarska Łódka. Jej tereny rozciągały się aż do Górnego Rynku, za rzeką Jasień. W obrębie osady wyznaczono 462 parcele dla przyszłych tkaczy oraz rozległe tereny nad Jasieniem przeznaczone pod 7 posiadłości fabrycznych. Wtedy Łódź miała już powierzchnię 2205 ha.

Na uregulowanych terenach pojawiały się pierwsze zabudowania i w ruch poszły warsztaty tkackie. Wzdłuż ul. Piotrkowskiej, pojawiały się pierwsze drewniane, parterowe domy tkaczy, które stały się symbolem początku boomu przemysłowego. Należy jednak pamiętać, że życie Łodzi nie od razu nabrało tempa. Przez pierwsze dziesięciolecia XIX wieku, spacer główną ulicą mógł kojarzyć się jeszcze z sielskimi, wiejskimi obrazkami pośród drewnianych zabudowań, oraz pól i lasów okalających miasto.

Z okazji 201. rocznicy podpisania umowy zgierskiej, na stronie uml.lodz.pl uruchomiona zostaje nowa podstrona, z której dowiedzie się znacznie więcej na temat tego ważnego dokumentu, a także szerzej poznać tło historyczne i informacje o życiu codziennym w pierwszych latach rozwoju Łodzi przemysłowej.

Informacje na stronie będą systematycznie uzupełniane o nowe aspekty.

